

Els periodistes catalans han aprovat el seu Codi Deontològic, el primer de l'estat

Com ser un periodista honest

Per Corcuera els periodistes són uns "chócholos" i uns "memos". Felipe González creu que n'hi ha que són "basura", i segons Alfonso Guerra els mitjans de comunicació "viuen instal·lats en el regne de la mentida". ¿Quines normes ètiques ha de seguir el bon professional?

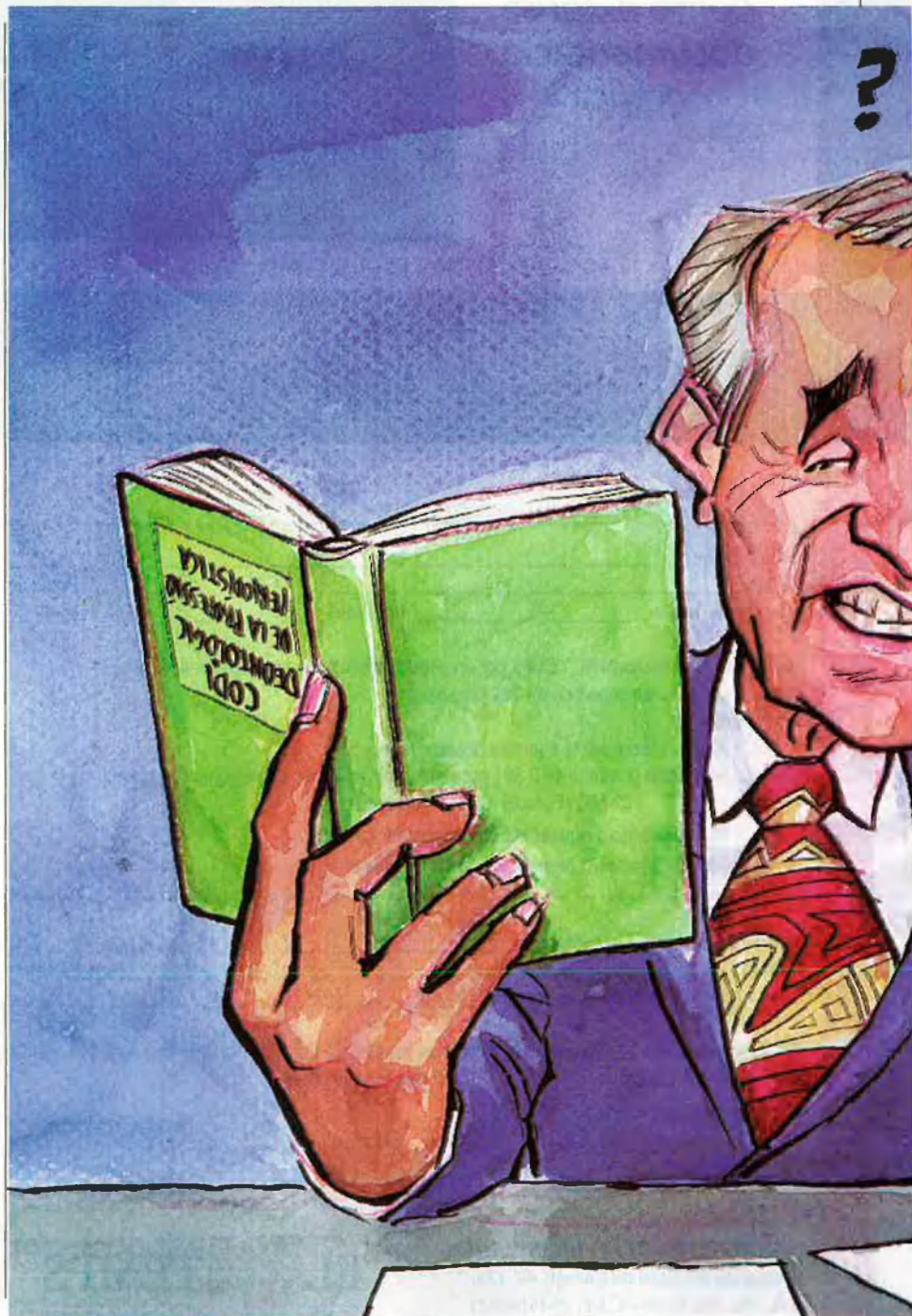
Des del diumenge dia 1 de novembre els periodistes catalans tenen el seu Codi Deontològic, un conjunt de normes o criteris d'ordre ètic que asseguren l'exercici d'un periodisme professional i alhora honest. El codi arriba en un moment en què el debat dins la professió és profund. Debat originat, d'una banda, pels atacs de certs polítics i, d'una altra, per la sensació que es van imposant noves formes de censura. El Codi Deontològic va ser proclamat en la sessió de cloenda del II Congrés de periodistes catalans, tingut el cap de setmana passat a l'Hotel FERIA Palace de Barcelona (vegeu requadre).

La iniciativa redaccional va correspondre al Col·legi de Periodistes de Catalunya. La redacció definitiva del text fou aprovada per la Junta de Govern del Col·legi el dia 22 d'octubre, i l'últim pas d'aquest procés va ser la proclamació en el Congrés d'aquest cap de setmana.

El text està dividit en quatre parts: preàmbul, introducció, enumeració de criteris -fins a dotze- i una declaració final. El preàmbul diu que el Codi s'emmarca "en el debat social permanent sobre la funció i atribucions dels mitjans de comunicació", i convida els professionals de la comunicació a subscriure i a assumir voluntàriament els criteris recollits pel Codi. La introducció fa referència a dos drets fonamentals, la llibertat d'expressió i el dret a la informació, com a "fonaments substancials de la societat democràtica". Els mitjans de comunicació han de "salvaguardar permanentment aquests principis de qualsevol intent de restricció o coacció procedent de tota forma de poder". Proposa finalment que el periodista s'atngui a una sèrie de criteris.

L'enunciat del primer criteri és **observar sempre una clara distinció entre fets i opinions o interpretacions**, evitant tota confusió o distorsió deliberada d'ambdues coses, així com la difusió de rumors.

La segona norma és **difondre única-**

ment informacions fonamentades. Cal evitar afirmacions o dades imprecises i sense base suficient que puguin lesionar o menysytenir la dignitat de les persones i causar dany o descrèdit injustificat a institucions i entitats, igual que l'ús d'expressions injurioses.

La tercera norma crida els mitjans a **rectificar amb diligència** i amb tractament adequat a la circumstància, les informacions –i les opinions que se'n derivin– que s'hagin demostrat falses i que, per tal motiu, resultin perjudicials per als drets o interessos legítims de les persones i/o orga-

nismes afectats, sense eludir, si calgués, la disculpa, amb independència d'allò que les lleis disposin pel que fa al cas.

El quart criteri és **utilitzar mètodes dignes per a obtenir informació o imatges**, sense recórrer a procediments il·lícits.

El següent exigeix de **respectar l'off the record** quan aquest hagi estat expressament demanat.

La sisena norma és **reconèixer a les persones individuals i/o jurídiques el dret a no proporcionar informació ni respondre preguntes**, sense perjudici del deure dels periodistes d'atendre el dret dels ciutadans a la informació. Pel que fa a afers relacionats amb l'administració pública, el dret fonamental a la informació ha de prevaler per damunt de qualsevol restricció que vulneri injustificadament el principi de la transparència informativa.

El setè criteri exigeix als periodistes de **no acceptar mai retribucions o gratificacions de tercers** perquè promoguin, orientin, influeixin o per haver publicat informacions o opinions. En tot cas, no s'ha de simultaniejar l'exercici de l'activitat periodística amb altres activitats professionals incompatibles amb la deontologia de la informació, com ara publicitat, relacions públiques i assessories d'imatge.

En vuitè lloc, el Codi crida a **no utilitzar mai en profit propi informacions privilegiades** obtingudes confidencialment.

La novena norma és **respectar el dret**

de les persones a la seva pròpia intimitat i imatge, especialment en casos o esdeveniments que generin situacions d'afllicció o de dolor.

El criteri número deu és **observar escrupolosament el principi de presumpció d'innocència** en les informacions i opinions relatives a causes o procediments penals en curs.

El següent és **tractar amb cura especial la informació que afecti els menors d'edat**, evitant de difondre'n la identificació quan apareguin com a víctimes (tret de l'homicidi), testimonis o inculpats en causes criminals. També s'evitarà d'identificar contra la seva voluntat les persones pròximes o parents innocents d'acusats o convictes en procediments penals.

I, finalment, el dotzè criteri: **actuar amb especial responsabilitat i rigor en el cas d'informacions o opinions amb continguts que puguin suscitar discriminacions per raons de sexe, raça, creences o extracció social i cultural, igual com incitar a l'ús de la violència**, evitant expressions o testimonis vexatoris o lesius per a la condició personal dels individus i la seva integritat física i moral.

La declaració final, demana que es consideri la creació d'un organisme "arbitral, representatiu i independent dels poders públics" que pugui vetllar pel compliment del Codi Deontològic.

Eduard Voltas

Catorze anys són molts anys

El primer congrés de periodistes catalans es va fer l'any 1978. Des de llavors han passat moltes coses, i el panorama de la professió ha variat espectacularment, des de la situació política i social a la implantació de noves tecnologies, passant per l'estructura mateixa de les empreses periodístiques. La necessitat de tractar una multitud de temes va obligar els organitzadors a confeccionar un programa molt atapeït, amb diversos actes desenvolupant-se a la mateixa hora en sales diferents. Aquest fet no va fer disminuir, però, l'assistència a cap de les activitats, gràcies a l'elevadíssima participació: gairebé mil congressistes, procedents de tots els àmbits de la professió periodística.

La participació en els treballs anteriors al congrés també va ser molt elevada. Més de 100 periodistes van col·laborar a fabricar els materials bàsics de discussió (ponències, comunicacions, informes, etc.). El primer dia, divendres, a l'entrada de l'hotel lliuraven als congressistes un

dossier de més de 700 pàgines amb tot aquest material.

El Congrés va tenir quatre àmbits de treball: en primer lloc, "periodisme i societat", que va tractar les noves formes de censura, el paper dels gabinets de premsa, la normalització lingüística o la formació de periodistes; el segon àmbit abastava "noves tecnologies i l'exercici de la professió"; el tercer portava per títol "Periodisme i empresa", i va tractar de la problemàtica sindical i de l'estatut professional dels periodistes, entre altres; finalment el quart àmbit era "Catalunya enfora: Espanya, Europa, la Mediterrània", amb un sucós debat sobre la necessitat d'un periodisme solidari davant la dialèctica Nord/Sud.

A la vista de l'eufòria participativa generada al voltant d'aquest congrés després de tants anys sense un encontre d'aquesta mena, els organitzadors proposen a partir d'ara un periodicitat molt més curta, que podria ser de dos a quatre anys.

E. V.

